

مقام معظم رهبری:

علت افزایش حملات، احساس خطر از قدرت فزاینده ایران است

پایگاه اطلاع‌رسانی مقام معظم رهبری: حضرت آیت‌الله خامنه‌ای، مقام معظم رهبری ظهر روز گذشته در دیدار جمعی از فرماندهان ارشد نیروهای مسلح، ضمن تبریک اعیاد به‌ویژه ماه رجب، گفتند: «ماه‌های رجب، شعبان و رمضان، به دلیل ایام متبرک...

صفحه ۳

دوشنبه ۲۰ فروردین ۱۳۹۷ • ۲۲ رجب ۱۴۳۹ • ۹ آوریل ۲۰۱۸

تنترها

نرخ دلار از ۵۶۰۰ تومان هم گذشت

صعود تاریخی دلار

صفحه ۴

آشی که برای فرهنگیان پختند

صفحه ۲

درخواست آزادی مشروط بقایي

صفحه ۲

نفس‌های به‌شمار هافتا ده دوما

صفحه ۷

گفت‌وگو با محسن تنابنده

حواشی «پایتخت» سیاسی است

صفحه ۱۰

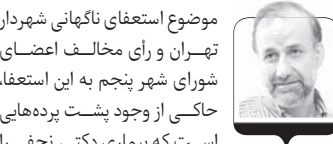
ماجرای مر موز مفقودی ۶ کودک یک خانواده

صفحه ۱۱

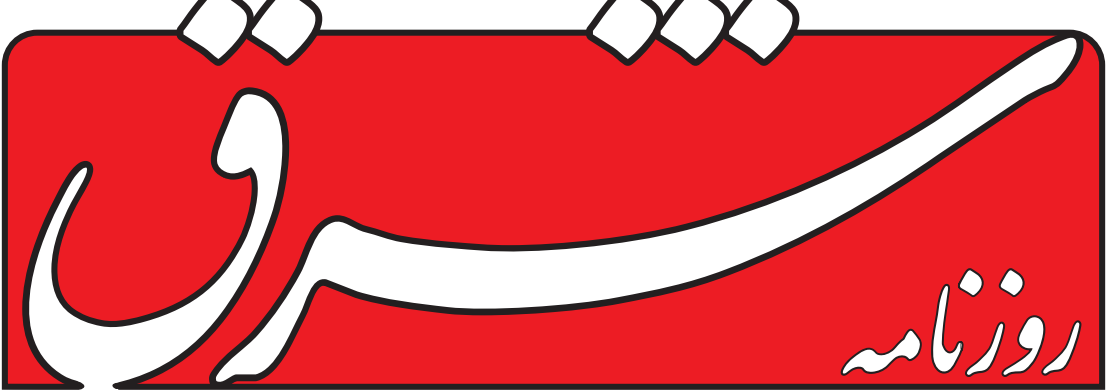
حرف اول

جرت تصمیمات راهبردی

حسن بیادی
نایب‌رئیس شورای دوم و سوم تهران

موضوع استعفای ناگهانی شهردار تهران و رای مخالف اعضای شورای شهر پنجم به این استعفا، حاکی از وجود پشت پرده‌هایی است که بیماری دکتر نجفی را برای بیشتر شهروندان، واقعی نشان نمی‌دهد. او چه در دوران همکاری ما در شورای سوم و چه در ابتدای دولت یازدهم، مشکلاتی از این دست داشت اما این مشکلات به گونه‌ای نبود که او را برای قبول پست شهرداری تهران، دچار تردید کند. روز گذشته نیز اکثریت قاطع اعضای شورا خواستار باقی‌ماندن او در سمت شهرداری تهران شدند. این فرصتی است که شهردار می‌تواند از آن برای تجدید قوا و یک حرکت تازه در مدیریت شهری استفاده کند. به نظر می‌رسد تغییر در برخی معاونان کم‌تحرک، یک ضرورت است. برخی معاونان شهردار گذشته و نیروهای بدنه فعلی دارای توانایی بالا در اداره امور شهری و تأمین مالی هستند و انرژی جوانی چشمگیری دارند. همچنین اعضای ادوار شورای شهر می‌توانند فارغ از گرایش سیاسی، مشاوران مصلح مدیریت شهری فعلی باشند. نباید اجازه داد مسائل سیاسی مانع استفاده از این ظرفیت‌ها شود. تهران شرایط مناسبی برای احیای شهرداری هم یکی از آنهاست. اگر مجموعه مدیریت شهری تدبیر مناسب به خرج ندهد و در ایجاد ثبات و آرامش، پیش‌قدم نشود، حتماً پایتخت ضربات جدی خواهد خورد. یک‌دست‌بودن شورای شهر پنجم، یکی از پارامترهای قابل‌توجه برای موفقیت آن است اما تدبیرکردن پارامتر مهم‌تری است. اعضای شورای شهر فعلی نیز به مشاوره نیاز دارند. به یاد دارم در شورای سوم، چهار گروه سیاسی حضور داشت اما در نگاه بدبینانه ۷۰ درصد از برنامه‌های مورد اجماع پیاده شد. دست‌اندرکاران امروز مدیریت شهری نیز می‌توانند با برنامه‌محوری، روند گذشته را تکمیل و تقویت کنند. امروز در بدنه شهرداری نیروهای بسیار توانمند حضور دارند که می‌توان از ظرفیت‌های آنان بهره جست. همچنین جرئت در تصمیم‌گیری‌ها نیز یک نیاز حیاتی برای شهرداری است که اگرچه باید با در نظر گرفتن مصالح عمومی و سیاسی کشور باشد اما نباید در مسائل اجتماعی و خدماتی، به نوعی کم‌تحرکی بینجامد که آسیب جدی به پایتخت وارد کند. جرئت در انجام برنامه‌های راهبري برای فردی که می‌خواهد حقوق مردم را رعایت کند، یک اصل اساسی است.

سفر ظریف به آفریقا و آمریکای جنوبی آغاز شد

پلی به سوی ۲ قاره

گروه سیاست: روز گذشته، محمدجواد ظریف، وزیر خارجه ایران، سفر سه‌روزه خود را به قاره آفریقا و آمریکای جنوبی آغاز کرد. او در رأس هیئتی سیاسی-تجاری اولین مقصد سفر منطقه‌ای خود را از «داکار» آغاز کرد؛ داکار پایتخت کشور سنگال. قرار است...

صفحه ۳

سرمقاله

پیام‌های مخالفت با استعفای نجفی

علی باقری
مدیرکل سیاسی وزارت کشور اصلاحات

پس از انتخابات پرنشاط اردیبهشت ۹۶، شورای شهر تهران با گرایش اصلاح‌طلبی شکل گرفت و در نخستین گام برای انتخاب شهردار خود در ابتدای دوره جدید مدیریت شهری، تمام بررسی‌ها و نکات شایان ملاحظه را مدنظر قرار داد. فردی انتخاب شد که ضمن اینکه مورد وفاق همه اعضای شورا بود، به واسطه شش سال عضویت در شورای سوم شهر تهران، شناختی کافی از فعالیت‌های مدیریت شهری در کلان‌شهر تهران داشت. او مدیریت کلان را می‌شناخت و با سه دهه سابقه وزارت و معاونت رئیس‌جمهوری، فردی خوشنام، پاک‌دست و از مدیران تراز اول کشور در چهار دهه انقلاب به‌شمار می‌رفت. شنیده‌ها حاکی از آن بود که در انتخاب محمدعلی نجفی، ملاحظات نهادهای رسمی و مؤثر نظام در نظر گرفته شد تا مخالفتی با منتخب شورا نداشته باشند. این مراحل با دقت طی شد تا کلید شهرداری به نجفی سپرده شود. آنچه در هفت ماه گذشته از عملکرد مدیریت شهری پیش‌روی ماست -با در نظر گرفتن شرایطی که تهران هنگام سپرده‌شدن مسئولیت به مدیران جدید با آن مواجه بود و همچنان هست- به لحاظ مدیریت خدماتی، مالی، فرهنگی و عملکردی قابل دفاع است. مناسبات مالی- مدیریتی نظم پیدا کرد و مراکز که به مشکلات به تحلفات مالی و اقتصادی بودند، با تأییدشدن نورافکن، ناچار به شفاف‌سازی شدند تا شرایط به سمت اصلاح پیش برده شود. نوع تعامل شهرداری، به‌رسمیت‌شناختن آداب، سنن و نیازهای آحاد شهروندان تهرانی، یکی از نقاط قوت این چند ماه است، اما سیری را که با استعفای نجفی آغاز شد، از چند زاویه می‌توان بررسی کرد و احتمالاتی را می‌توان برای آن در نظر گرفت. آنچه به‌عنوان دلیل در سخنان شهردار و متن استعفای او اعلام شد، موضوع بیماری جدیدی است؛ موضوعی که قطعاً واقعیت دارد و حادث هم شده که اگر شدت آن قابل جمع با ادامه کار اجرایی نباشد به خودی خود می‌تواند دلیل موجهی برای استمرارنیافتن دوره مدیریتی شهردار باشد. واضح است برخی وقایع از پیش‌بینی انسان خارج است و می‌تواند به اشکال مختلف رخ دهد و در دایره اختیارات بشر قرار نگیرد. اگر واقعا تنها دلیل کناره‌گیری شهردار تهران همین باشد -که به نظر در آینده نزدیک روشن می‌شود- می‌تواند کنار رفتن او را توجیه کند و منطقاً نیز ایرادی به هیچ‌یک از طرف‌های ماجرا وارد نمی‌شود. با این حساب و با اصرار دوباره او به کناره‌گیری، اگرچه خواسته قلبی شورا و هیچ‌یک از دلسوزان کشور و علاقه‌مندان به توسعه شهر تهران با این تصمیم انطباق ندارد، اما باید موضوع را به‌عنوان یک واقعیت پذیرفت و تلاش کرد زمینه برای انتخاب شهردار بعدی فراهم شود. محور دوم، این است که به‌جز موضوع بیماری، فشارهای مختلف واردشده، مجموعه مدیران شهرداری را به این نقطه رسانده باشد که ادامه فعالیت ندهند. رای روز گذشته شورا در نفی استعفای نجفی، پیام روشنی برای احتمال دوم بود. اگر فشارهای موجود بر شخص شهردار عامل اصلی کناره‌گیری باشد، پیام رای اکثریت شورا این بود که مجموعه شورا به‌عنوان منتخبان بلافضل شهروندان تهران، حمایت از شهردار منتخب را در دستور کار دارند. در صورت صحت این فرضیه، انتظار می‌رود مجموعه مدیریتی شهرداری بر اساس این رای با احساس پشت‌گرمی از حمایت شورا، رای اکثریت را فضل‌الخطاب بداند و به فعالیت پرنشاط خود ادامه دهد.

سازمان آگهی‌های روزنامه شرق

۸۸۱۹۰۴۶۸
۸۸۱۹۳۹۷۹

برادر گرامی جناب آقای سیدمهدی طباطبایی

مدیر مسئول محترم ماهنامه نسیم بیداری

ممیبت درگذشت پدر گرامیتان را به جنابعالی و خانواده محترم تسلیت عرض می‌کنم. از خداوند سبحان برای آن مرحوم علو درجات و برای شما و سایر بازماندگان مبر و اجر آرزو مندیم.

مهدی رحمانیان

برادر گرامی جناب آقای آرش سقر

ممیبت درگذشت همسر گرامیتان را به جنابعالی و خانواده محترم تسلیت عرض می‌کنیم. از خداوند سبحان برای آن مرحومه علو درجات و برای شما و سایر بازماندگان مبر و اجر آرزو مندیم.

محمد هاشم مهیمنی – مهدی رحمانیان

یادداشت

فرصت طلایی

برعکس با این شیوه عملکرد، لطمه بزرگی به اقتصاد ایران وارد کرد؛ درحالی‌که اهدافی که دنبال می‌شد، این نبود. هدف از کاستن تصدی‌گری دولت، تأکید بر عنصر محوری شفافیت بود؛ اما این خصوصی‌سازی خصولتی‌سازی شد. در نتیجه، نه دولت می‌تواند در عملکرد این بنگاه‌ها دخالت کند و نه اقتصاد عملکرد شفاف‌ی داشت و نه به درآمد مالیاتی دولت افزوده شد. برای نجات اقتصاد ایران، باید خصوصی‌سازی واقعی در دستور کار تصمیم‌سازان قرار بگیرد. تا زمانی هم که این اتفاق نیفتد، هیچ‌کدام از موانع توسعه از مسیر اقتصاد برداشته نخواهد شد. شفافیت اقتصادی پیش‌نیاز خصوصی‌سازی است؛ چراکه اگر همه قوانین به‌موقع و درست کار کرده و اگر بانک‌ها به وظایف خود عمل کنند، اقتصاد رونق می‌گیرد. اقتصاد ایران تا حدی از یک دوران بحرانی در دولت گذشته عبور کرده است. تورم ۴۰ درصدی را از سر گذراند و سال گذشته رشد بالای ۱۰ درصد را تجربه کرد. اگرچه منتقدان اصرار دارند این رشد و کنترل تورم واقعی نیست؛ اما باید به آنها یادآور شد برخورد سیاسی با اقتصاد، خلاف منافع مردم ایران است. فراموش نکنیم با وجود انتقاداتی که از نرخ او... صورت می‌گیرد، حداقل اقتصاد ایران از سال ۱۳۹۲ از تلاطم‌های سیاسی و تصمیمات لحظه‌ای در امان بوده است و تأثیر این رفتارهای منطقه‌ای را در رشد اقتصاد و کنترل تورم و رکود می‌بینیم. اکنون نیز به نرخ رشد تعیین‌شده در برنامه ششم توسعه نزدیک شده‌ایم؛ اما برای چشم‌انداز رشد پایدارتر، نیاز به اصلاحات اساسی در حوزه‌هایی وجود دارد که در ابتدای این یادداشت به آنها پرداخته شد. هرچه رشد اقتصادی بیشتر می‌شود، افزایش آن سخت‌تر می‌شود. به عنوان نمونه، رشد اقتصادی در آمریکا حدود دو درصد بالا می‌رود؛ اما در کره جنوبی هشت درصد بالا می‌رود؛ چراکه کره در مسیر صنعتی شدن قرار دارد و آمریکا این شرایط را صد سال پیش از سر گذرانده است. اگر سیاست‌های درست اقتصادی به کار گرفته شود، دولت دوازدهم در پایان کار خود می‌تواند کشور را همچنان با تورم زیر ۱۰ درصد و رشد اقتصادی شش درصد به دولت سیزدهم بسپارد.

مهدی تقوی
اقتصاددان

تکانه‌های اقتصادی با وجود تلاش دولت روحانی برای ایجاد ثبات، خود را همچنان نشان می‌دهند. بارها گفته شده اقتصاد ایران به اصلاح ساختاری فوری نیازمند است. شفاف‌بودن نظام مالیاتی، عقب‌ماندگی نظام بانکی و نبود عزمی جدی برای ورود بخش خصوصی به کسب‌وکارهای عمده کشور، هر نوع فعالیت توسعه‌ای را با مانع مواجه می‌کند. اگر چه در تصمیمات دولت نهم و دهم باقی است و جبران دولت یازدهم برای اصلاح سازوکارها، کنترل تورم و رشد اقتصادی تلاش‌هایی صورت گرفت که نمی‌توان آنها را انکار کرد و امکان مقایسه با دوران احمدی‌نژاد را ندارند؛ اما ساختار اقتصاد ایران به شکلی مزمن، منحصربه‌فرد شده است. همچنان آثار و تبعات تصمیمات دولت نهم و دهم باقی است و جبران آن، کار بسیار دشواری است. تنگناهای بودجه‌ای و برنامه‌های اقتصادی، تحت‌تأثیر همین میراث ایجاد شده است. بودجه جاری دولت بر اساس سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی و برنامه ششم توسعه، باید متکی به درآمدهای مالیاتی باشد؛ درحالی‌که بخش زیادی از هزینه‌های جاری از محل درآمدهای نفتی تأمین می‌شود. از سوی دیگر، در اقتصاد ایران بسیاری از بنگاه‌های بزرگ اقتصادی به دلایل متعدد معافیت مالیاتی دارند و بخشی نیز دارای فرار مالیاتی هستند که حجم درخور توجه درآمدهای محقق‌نشده را شامل می‌شود. حدود ۴۰ درصد از فعالیت‌های اقتصادی ایران دچار فرار مالیاتی است و به همین دلیل، کشور در ردیف بزرگ‌ترین کشورهای دنیا از حیث فرار مالیاتی قرار دارد. در چنین شرایطی، چگونه ممکن است بودجه جاری بر اساس منابع درآمدی مالیات‌ها تنظیم شود یا نفت در پروژه‌های توسعه‌ای-افزایش تأسیس کردند. در بوشهر نیز کمپانی دیگری به نوشته فریدون آدمیت در کتاب‌های تاریخی رشد سرمایه‌داری در ایران، گروهی از بازرگانان ایرانی یکی از نخستین کمپانی‌ها را برای نظارت مستقیم بر عمل آوردن، بسته‌بندی و صدور تریاک به اروپا، چین و هنگ‌کنگ در اصفهان تأسیس کردند. در بوشهر نیز کمپانی دیگری به نوشته فریدون آدمیت در کتاب اندیشه ترقی و حکومت قانون تأسیس شد. از این تاریخ، کشاورزان به دلیل سودآوری کشت تریاک، فاصله کم زمان کاشت تا برداشت و گردش نقدی پول حاصل از فروش تریاک، بیشتر اراضی مستعد کشاورزی در استان‌های مختلف کشور را به کشت آن اختصاص دادند...

یادداشت

کشت بومی تریاک

دیگ‌های محتوی تریاک به اصفهان منتقل می‌شد و در آنجا کارگران مخصوص تریاک‌مالی، شیره‌ها را روی تخته‌های بزرگی می‌ریختند و مقابل آفتاب مالش می‌دادند و به صورت لوله‌هایی باریک درمی‌آوردند. به گفته استاد دکتر باستانی‌پاریزی، در دوره قاجاریه بخشی از نیروی کارگری کشور در صنعت کاشت، داشت، برداشت و حمل‌ونقل تریاک زیر نظر دولت فعالیت داشتند. دیولافو، سیاح معروف، می‌نویسد: در ایران تریاک‌ی که به مصرف کشیدن می‌رسید، با تریاک خام (تریاک طبعی) تفاوت چندانی نداشت و تنها تریاک خام را مدت بیشتری مالش می‌دادند تا رطوبتش کمتر شود (ایران، کلد، شوش، نوشته ژان دیولافو، ترجمه علی‌محمد فره‌وشی). به نوشته شاردن، تریاک ایران به دلیل برخورداری از درصد بالای مورفین نسبت به تریاک ترکیه و افغانستان، جایگاه ویژه‌ای در بازارهای جهانی داشت. در کرمان، خراسان، اصفهان و فارس تریاک را به لحاظ رنگ آن به تعریض «عفران» می‌خواندند (از سیر تا پياز، محمدابراهیم باستانی‌پاریزی). دکتر پولاک از نوعی تریاک تقلبی به سبب تقلب کشاورزان و افزودن برخی مواد مانند کنجد، نشاسته برنج، سفیده تخم‌مرغ، سرب و مانند اینها به تریاک یاد می‌کند که به تریاک ایران در بازارهای جهانی لطمه زد و برای جلوگیری از صادرات تریاک تقلبی، کارشناسان خبره در زمان خرید تریاک، گواهی خلوص صادر می‌کردند. بنا بر تحقیقات دکتر فریدون آدمیت از نخستین سال کشت تریاک به وسیله دولت و به دستور میرزاتقی‌خان امیرکبیر، اقداماتی برای رفع موانع ورود تریاک ایران از طریق کمپانی هندشرقی به هندوستان و سپس چین به عمل آمد که میرزااحسین‌خان سپهسالار سرکنسول وقت ایران در بمبئی بود. گزارش مبسوطی از منافع کشت تریاک و تجارت صنعتی آن، نظر امیرکبیر را به این بخش از کشاورزی کشور جلب و میرزاتقی‌خان در سال ۱۲۶۸ فرمان کشت تریاک را در اراضی دولتی اطراف تهران صادر کرد و از این تاریخ هرساله در گزارش‌های دولتی تریاک‌ها، اطلاعات بسیار وسیعی درباره کیفیت محصول، وضعیت تجارت و قیمت تریاک موجود است. زمان برداشت تریاک با در اصطلاح «سرتریاک» در ایران خرداد بوده است؛ در این زمان، کارگران ماهر و باتجربه گرزهای بوته تریاک را زخمی می‌کردند تا شیره‌ای قهوه‌ای‌رنگ از محل خراش خارج شود و پس از آن، با قاشق‌های مخصوص، ماده تراوش‌شده را در ظروف مسی می‌ریختند. انحصار خرید تریاک به دستور امیرکبیر در اختیار دولت بود و مأموران دولتی تریاک‌ها را در دیگ‌های درسته و مهروموم‌شده تحویل می‌گرفتند. در دوره صفویه، به نوشته شاردن، سیاح معروف انگلیسی،

نعمت احمدی
حقوق‌دان

دولت افغانستان تصمیم گرفته از این پس ملل متحد آنها را به شرکت‌های دارویی بفروشد. ماده مخدر استحصالی از تریاک، ماده اصلی بیشتر داروهاست. دولت افغانستان مدعی است مورفین موجود در تریاک افغانستان، بهترین و خالص‌ترین مورفین‌ها است؛ ادعایی که به واقعیت نزدیک نیست اول را دارد. در نگاهی به گذشته تاریخی تجارت ایران با دیگر کشورها، تریاک جزء اصلی‌ترین کالاهای صادراتی از زمان صفویه تا انقلاب بوده است. صفویه عصر طلایی تجارت ایران با دیگر کشورها، به‌ویژه کشورهای اروپایی است و مهم‌ترین کالاهایی که در این دوره صادر می‌شد، پشم، کرک، ابریشم و تریاک بودند. دکتر ویلم فلور، محقق و مورخ برجسته هندی که سال‌هاست تحقیقات وسیعی درباره تاریخ ایران دارد، در تحقیقات عمده خود با استناد بر اسناد دسته اول کمپانی هندی «واک» که در قرن ۱۷ و ۱۸ بیشترین تجارت را با ایران داشته، به روابط تجاری این شرکت در تجارت تریاک با ایران اشاره دارد که در آن هزاران صندوق تریاک از طریق کمپانی واک از کشاورزان خریداری و به اروپا حمل می‌شده است؛ اما کشت تریاک زیر نظر دولت، برمی‌گردد به دوره صدارت میرزاتقی‌خان امیرکبیر در سال ۱۲۶۶ هجری قمری که میرزااحسین‌خان سپهسالار سرکنسول وقت ایران در بمبئی بود. گزارش مبسوطی از منافع کشت تریاک و تجارت صنعتی آن، نظر امیرکبیر را به این بخش از کشاورزی کشور جلب و میرزاتقی‌خان در سال ۱۲۶۸ فرمان کشت تریاک را در اراضی دولتی اطراف تهران صادر کرد و از این تاریخ هرساله در گزارش‌های دولتی تریاک‌ها، اطلاعات بسیار وسیعی درباره کیفیت محصول، وضعیت تجارت و قیمت تریاک موجود است. زمان برداشت تریاک با در اصطلاح «سرتریاک» در ایران خرداد بوده است؛ در این زمان، کارگران ماهر و باتجربه گرزهای بوته تریاک را زخمی می‌کردند تا شیره‌ای قهوه‌ای‌رنگ از محل خراش خارج شود و پس از آن، با قاشق‌های مخصوص، ماده تراوش‌شده را در ظروف مسی می‌ریختند. انحصار خرید تریاک به دستور امیرکبیر در اختیار دولت بود و مأموران دولتی تریاک‌ها را در دیگ‌های درسته و مهروموم‌شده تحویل می‌گرفتند. در دوره صفویه، به نوشته شاردن، سیاح معروف انگلیسی،

ادامه در صفحه ۳